

101317

Kopi av:

Erick Solem 60

Domstoler og
rettsvesen

Oslo 1935

61

tede på enhver lovlig måte. Han skal sørge for at de nødvendige bevis som taler til gunst for tiltalte, blir skaffet frem, og at undersøkelser som kan godtgjøre hans parts uskyldighet, blir satt i verk — og han skal tale tiltaltes sak. Det blir jo navnlig under hovedforhandlingen at forsvareren får leilighet til å gjøre sig gjeldende.

Når forsvarer er opnevnt og tiltalebeslutningen er forkynt for tiltalte, får forsvareren alle dokumentene i saken for at han kan fremsette sine begjæringer om innstevning av vidner til *hovedforhandlingen*. Bli påtalemyndigheten og forsvareren ikke enig om bevisførslen, avgjør retten spørsmålet. Når forberedelsen av saken er ferdig, fastsetter retten tiden for hovedforhandlingen. Jeg tar her først behandlingen ved *herreds- og byrettene*.

Under hovedforhandlingen møter dommeren, domsmenn, tiltalte og hans forsvarer, påtalemyndighetens representant som benevnes aktor, vidner og sakkyn-dige.

Forhandlingen begynner med at det blir undersøkt om noen av dommerne på grunn av slektskap, tidligere befatning med saken e. l. bør vike sete.

Så leses tiltalebeslutningen op. Tiltaltes personalia blir bragt på det rene, og han blir spurt om han erkjenner sig skyldig i det forhold som saken gjelder. Men noen forklaring fra tiltalte blir ikke gitt ennå. Først skal aktor gi en fremstilling. Den er og bør være en helt nøktern fremstilling av sakens historie og de bevis som påtalemyndigheten mener å kunne føre. Derefter får tiltalte anledning til å forklare sig, dersom han ønsker det. Avhøringen av tiltalte ledes

av dommeren. Han opfordrer tiltalte til i sammenheng å gi en fremstilling av saken slik som han mener den forholder sig. Ofte må naturligvis dommeren her hjelpe ham på gli med spørsmål. Men her gjelder det samme som under etterforskningen, avhøringen må ikke være truende eller lumsk — den skal være fair. Selvfølgelig kommer de tiltalte ofte med oplagt uriktige påstander og rene tåpeligheter. Dommeren vilde forsømme sin plikt, om han ikke gjorde tiltalte oppmerksom på at det han har sagt er uholdbart, det samme gjelder når tiltalte forklarer sig anderledes enn han har gjort tidligere under etterforskningen. Men det skal gjøres i en rolig tone, tiltalte har krav på høflig behandling under sin ofte fortvilede kamp for å redde sig. Når dommeren er ferdig med å avhøre tiltalte, kan aktor og forsvarer få stille spørsmål til ham, men alltid under dommerens kontroll.

Derefter begynner bevisførslen. Det er først og fremst avhøring av vidner, men under bevisførslen hører også avhøring av sakkyndige, oplesning av dokumenter, fremvisning av gjenstander, befarung av åstedet o.s.v.

Vidnene avhøres først av aktor, når han har innstevnt dem, og derefter av forsvareren. De vidner som er opgitt av forsvareren, avhøres i omvendt orden. Også for vidnene gjelder det at de helst skal gi en sammenhengende forklaring av det de kjenner til. Dette overholdes ikke alltid, men det er av stor betydning at denne bestemmelse i loven ikke sovner bort. Ved den form for forklaring får en et ganske annet korrekt inntrykk av det vidnet virkelig vet og kan gi god for enn ved en intens eksaminasjon fra par-